KUOPIO

Kuopion kaupungin konserniohje

1.1.2025 lukien

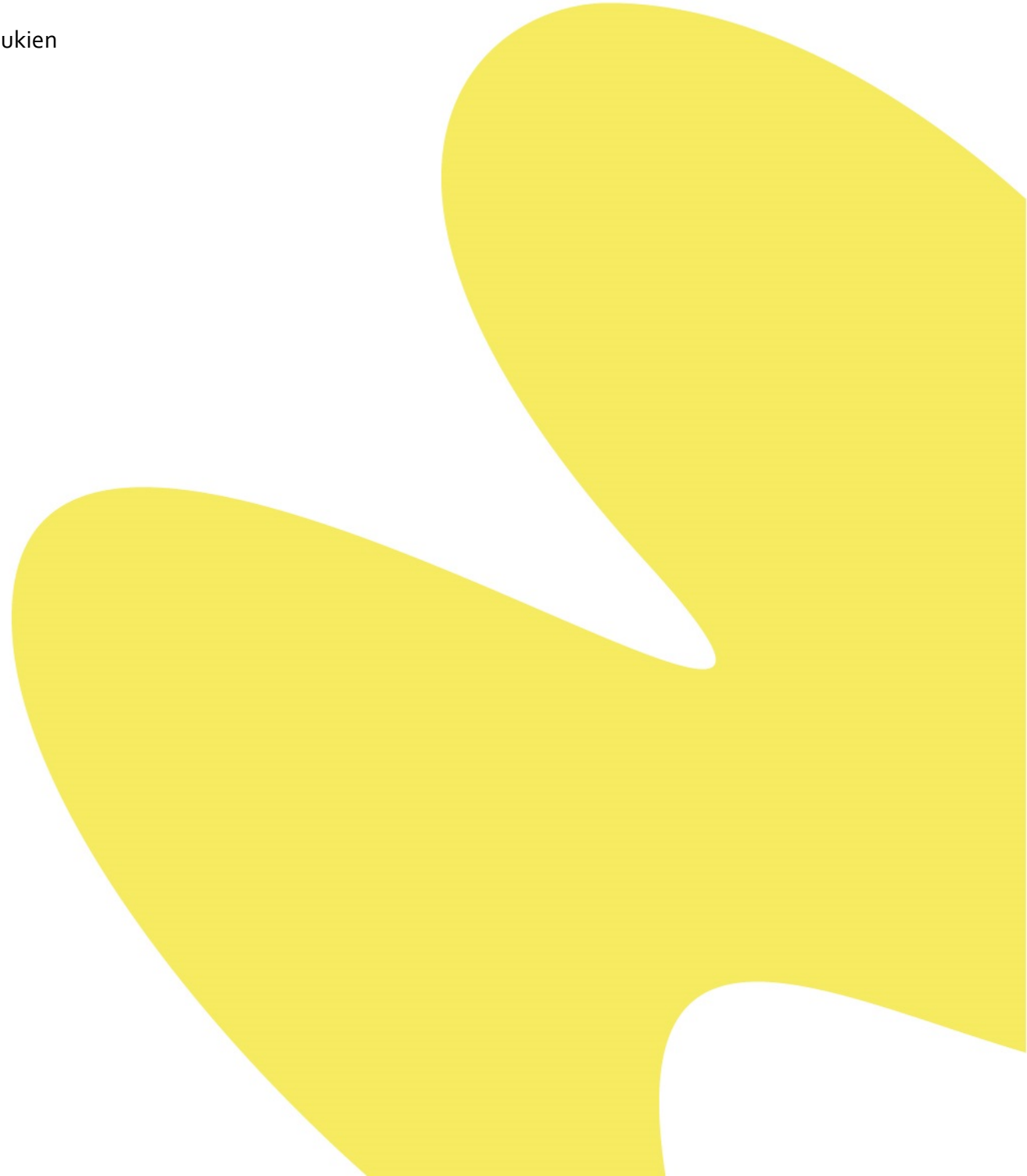

Kuopion kaupunki
Elinvoima- ja konsernipalvelut

28.10.2024

7043/2024
Julkinen

Sisällys

1 Johdanto....3
2 Määritelmät....3
2.1 Kaupunkikonserni ja tytäryhteisö....3
2.2 Konserniohjaus....3
2.3 Omistajaohjaus....3
2.4 Hyvä hallinto- ja johtamistapa....3
2.5 Konsernivalvonta....3
2.6 Kaupungin konsernijohto....4
3 Konserniohjeen soveltaminen ja sitovuus....4
4 Kaupunki omistajana....5
4.1 Omistajapolitiikka....5
4.2 Salkuttaminen....5
4.3 Hyvä hallinto- ja johtamistapa....6
5 Tytäryhteisöjen ohjaaminen....6
5.1 Tavoitteiden asettaminen....6
5.2 Velvollisuus hankkia omistajan ennakkokäsitys asiaan ennen päätöksentekoa....6
5.3 Tiedottamisvelvollisuus....7
5.4 Menettelyohjeiden antaminen....7
5.5 Konsernivalvonta ja raportointi....8
5.6 Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus....8
5.7 Kaupungin sisäinen tarkastus....8
6 Hallitus....9
6.1 Hallituksen valinta ja kokoonpano....9
6.2 Konsernijohdon läsnäolo ja tiedonsaanti....9
6.3 Hallituksen palkkiot....10
7 Konsernin talouden ja investointien suunnittelu....10
7.1 Tytäryhteisöjen sijoitus- ja rahoitustoiminta....10
7.2 Konsernitili....10
7.3 Tytäryhtiöiden keskinäinen lainananto ja vakuudet....11
7.4 Vakuutustoiminta....11
8 Konsernin sisäiset palvelut ja hankinnat....11

9 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta 12
10 Avoimuus ja tiedottaminen 12
11 Konsernijohdon ja luottamushenkilöiden tiedonsaantioikeus 12

Versiohistoria

Versio	Päivämäärä	Tekijä	Muutokset
0.1	11.10.2024	IL	Alustava konserniohje
0.2	28.10.2024	IL	4.1 Lisätty Kuopion Vesi Oy 5.2, 5.3 Poistettu päällekkäisyydet 5.6 Lisätty maininta, että tarkltk. voi kutsua kuultavaksi
0.3	08.11.2024	IL	Lisätty luku 5.8 Turvallisuus ja varautuminen
0.4	25.11.2024	IL	6.1 Tarkennettu, että kysymys on pääsäännöstä.

1 Johdanto

Kaupunki tytäryhteisöineen muodostaa kaupunkikonsernin. Konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle Kuopion kaupungin tavoitteiden mukaisesti.

Konsernin emoyhteisönä kaupunki vastaa konsernin kehityksen ohjaamisesta sekä sen tuottamien palveluiden määrittelystä. Tytäryhteisöjä käytetään täydentämään kaupungin omaa palvelutuotantoa, edistämään kaupungin strategiaan liittyviä tavoitteita sekä tuottamaan konsernin tarvitsemia tukitoimintoja. Konserniin kuuluu myös markkinoilla toimivia tytäryhteisöjä, joiden omistamiseen intressi on taloudellinen ja strateginen.

Konserniohjeen tarkoituksena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja siten, että konsernia voidaan johtaa ja ohjata kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja konsernin kokonaisetu huomioiden.

2 Määritelmät

2.1 Kaupunkikonserni ja tytäryhteisö

Kaupunki tytäryhteisöineen muodostaa Kuopion kaupunkikonsernin.

Tytäryhteisöjä ovat yhteisöt, joissa kaupungilla on kirjanpitolain mukainen määräysvalta. Tytäryhteisöön rinnastetaan myös kaupungin määräysvaltaan kuuluva säätiö.

2.2 Konserniohjaus

Konserniohjaus tarkoittaa omistajaohjausta sekä ohjeiden ja määräysten antamista kaupunkikonserniin kuuluville yhteisöille.

2.3 Omistajaohjaus

Omistajaohjaus tarkoittaa niitä toimenpiteitä, joilla kaupunki omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhteisön hallintoon ja toimintaan. Toimenpiteet voivat liittyä perustamissopimuksiin, investointeihin, yhtiöjärjestyksiin, muihin sopimuksiin, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen kaupunkia eri yhteisöissä edustaville henkilöille sekä muuhun kaupungin määräysvallan käyttöön.

2.4 Hyvä hallinto- ja johtamistapa

Hyvä hallinto- ja johtamistapa tarkoittaa hallinnointi- ja johtamisjärjestelmää, joka määrittelee yhteisön johdon eli hallituksen ja toimitusjohtajan roolin, velvollisuudet ja heidän suhteensa omistajaan sekä varmistaa osaltaan, että kaupungin omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kaupungin kokonaisetu turvaten.

2.5 Konsernivalvonta

Konsernivalvonnalla tarkoitetaan konsernijohdon vastuulla olevaa tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seurantaa, analysointia ja

raportointia. Lisäksi konsernivalvonnalla tarkoitetaan konserniohjeen noudattamisen sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuden seurantaa.

2.6 Kaupungin konsernijohto

Kaupungin konsernijohdon muodostavat:

- kaupunginhallitus
- kaupunginhallituksen omistajaohjausjaosto
- kaupunginjohtaja
- kaupunkiympäristön apulaiskaupunginjohtaja
- talousjohtaja

Kaupungin konsernijohdon tehtävistä on säädetty kuntalaissa ja määrätty kaupungin hallintosäännössä.

3 Konserniohjeen soveltaminen ja sitovuus

Konserniohjetta noudatetaan kaupunkikonserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, säännöistä tai osakassopimuksesta muuta johdu. Tytäryhteisöllä tarkoitetaan kuntalain 6 §:n mukaisesti kirjanpitolain mukaisia kunnan määräysvaltaan kuuluvia tytäryhteisöjä ja kunnan määräysvaltaan kuuluvia säätiöitä.

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa tytäryhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- ja kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Tytäryhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta kirjallisesti kaupungin talous- ja omistajaohjausyksikölle.

Konserniohje ja sen noudattaminen eivät muuta tytäryhteisöjen hallituksen ja toimitusjohtajan oikeudellista asemaa tai vastuuta.

Kaupunki ohjaa tytäryhteisöjensä alakonserneja niiden emoyhteisöjen kautta.

Konserniohjetta ja sen tytäryhteisöä koskevia määräyksiä noudatetaan kaupunkikonsernin talouden ja toiminnan kannalta keskeisten osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien ohjauksessa siinä määrin kuin se on kaupungin omistusosuus, määräysvalta tai äänivalta- tai peruspääomaosuus huomioon ottaen mahdollista ja perusteltua. Kaupungin nimeämänä edustajana tällaisessa yhteisössä toimivan tulee pyrkiä toiminnallaan edistämään konserniohjeen keskeisten periaatteiden noudattamista myös näissä osakkuusyhteisöissä.

Konserniohje ei koske kaupungin virastojen, palvelualueiden ja taseyksiköiden ohjausta.

Konsernijohdon lisäksi talous- ja omistajaohjausyksikkö antaa konserniohjausta sekä vastaa asioiden valmistelusta konsernijohdolle ja tehtyihin päätöksiin liittyvästä seurannasta ja valvonnasta. Talous- ja omistajaohjausyksikkö voi myös antaa tämän ohjeen noudattamisesta ja sen sisällöstä tarkentavia ohjeita.

4 Kaupunki omistajana

4.1 Omistajapolitiikka

Omistajapolitiikka luo puitteet kaupungin konsernijohtamiselle ja omistajaohjaukselle.

Kaupungin omistajapolitiikka määritellään kuntastrategiaan sisältyvissä omistajapoliittisissa linjauksissa, tässä konserniohjeessa, omistamista ja ohjausta koskevien määräysten kautta sekä mahdollisissa muissa omistajapolitiikkaa koskevissa päätöksissä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyy kaupungin omistajapoliittiset linjaukset sekä merkittävien strategisten tytäryhteisöjen yhteisökohtaiset omistajastrategiat. Muiden yhtiöiden osalta yhtiökohtaisen omistajastrategian vahvistaa kaupunginhallitus.

Merkittävät strategiset tytäryhteisöt ovat:

- Kuopion Energia -konserni
- Kuopion Vesi Oy
- Niiralan Kulma Oy

4.2 Salkuttaminen

Kaupungin tytäryhteisöt jaetaan neljään ryhmään (salkkuun), jotka ovat:

- markkinayhtiöt (markkinoilla toimivat tytäryhteisöt)
- in house -yhtiöt (palvelutuotantoyhtiöt, jotka ovat omistajiensa sidosyksikköjä)
- asunto- ja kiinteistöyhtiöt (lukuun ottamatta vuokrataloyhtiöitä)
- muut yhtiöt

Omistajaohjausjaosto päättää tytäryhteisöjen sijoittamisesta salkkuihin. Toiminnan markkinaehtoisuutta arvioidaan sen mukaan, toimiiko yhtiö yleisesti markkinoilla ja harjoittaako se elinkeinotoimintaa. Markkinaehtoisuutta harkittaessa tarkastellaan, onko yhtiö perustettu tyydyttämään sellaisia yleisen edun mukaisia tarpeita, joilla ei ole kaupallista tai teollista luonnetta. Lisäksi arvioidaan, onko yhtiöllä julkisia palvelutehtäviä tai viranomaistehtäviä ja onko yhtiön tarkoitus tuottaa voittoa tai toimiiko yhtiö kilpailutilanteessa markkinoilla ja onko yhtiön hinnoittelu markkinaperusteista. Arvioinnissa huomioidaan myös yhtiön toiminnan kohde ja rahoituspohja, eli onko asiakaskunta laaja ja rajoittamaton sekä perustuuko yhtiön toiminta pääosin omaan tulorahoitukseen.

Kaupungin omistajuus ei saa aiheuttaa markkinaehtoisesti toimivalle yhteisölle kilpailuetua eikä -haittaa.

Omistajapoliittisissa linjauksissa yhtiöt luokitellaan edellä kuvatun ryhmittelyn lisäksi liiketoiminnan laajuuden mukaisesti kolmeen ryhmään, joiden perusteella määräytyy yhtiöissä noudatettavat palkitsemisperusteet.

4.3 Hyvä hallinto- ja johtamistapa

Kaupungin omistamissa yhtiöissä tulee noudattaa hyvää hallinto- ja johtamistapaa. Kaupunginhallituksen omistajaohjausjaosto antaa tarkempia ohjeita hyvän hallinto- ja johtamistavan toteuttamisesta kaupunkikonsernissa.

Yhtiön on hyväksyttävä toimivaltaisessa toimielimessään hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskeva säännöstö sekä toimitettava se kaupunginhallituksen omistajaohjausjaostolle tiedoksi.

5 Tytäryhteisöjen ohjaaminen

5.1 Tavoitteiden asettaminen

Kaupungin tytäryhteisön strategista suunnittelua ohjaa kaupunkistrategia, jonka tavoitteet tytäryhtiön tulee huomioida omassa strategiassaan. Strategiasta johtuvia periaatteita täsmennetään omistajapoliittisissa linjauksissa sekä yhtiökohtaisissa omistajastrategioissa.

Kaupunkistrategian toteuttamisen ensisijainen väline on kaupungin talousarvio, jossa kaupunginvaltuusto asettaa tytäryhteisöille toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita.

Asetettujen tavoitteiden pohjalta tytäryhteisö laatii vuosittain toiminta- ja taloussuunnitelman sekä rahoitus- ja investointisuunnitelman sekä pidemmän tähtäimen talous-, rahoitus- ja investointisuunnitelman, ellei tämä ole esimerkiksi yhtiön toiminnan pienen mittakaavan vuoksi tarpeetonta.

5.2 Velvollisuus hankkia omistajan ennakkokäsitys asiaan ennen päätöksentekoa

Kaupunkikonserniin kuuluvan tytäryhteisön on hankittava omistajan eli kaupungin ennakkokäsitys ennen merkittävästä asiasta päättämistä.

Omistajan ennakkokäsityksen antaa kaupunginhallituksen omistajaohjausjaosto. Omistajaohjausjaosto voi hallintosäännön puitteissa siirtää toimivaltaansa edelleen.

Tytäryhteisön on hankittava omistajan ennakkokäsitys ennen päätöksentekoa seuraavista asioista:

- sulautuminen, jakautuminen tai tytäryhteisön perustaminen sekä muu yritysjärjestely, kuten yrityskauppa tai osakeanti;
- omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan tai saneerausmenettelyyn hakeutuminen;
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen;
- periaatteellisesti laajakantoinen tai taloudellisesti merkittävä toiminnan muuttaminen;
- toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalaissa tarkoitetun sidosyksikköasemansa suhteessa omistajiinsa;
- toimintaan nähden merkittävä investointi;

- periaatteellisesti laajakantoisen tai taloudellisesti merkittävän sopimuksen tekeminen, muuttaminen tai päättäminen;
- epätavallisin ehdoin tehtävän tai muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvan sopimuksen tekeminen yhteisön ja sen osakkeenomistajan, jäsenen, toimitusjohtajan tai hallituksen jäsenen välillä, kyseisen sopimuksen muuttaminen sekä sopimukseen perustuvasta oikeudesta luopuminen;
- merkittävä henkilöstöpoliittinen ratkaisu, kuten tulospalkkiojärjestelmä sekä olennainen poikkeaminen kaupungin henkilöstöetuja vastaavista henkilöstöeduista;
- toimitusjohtajan valinta ja erottaminen sekä johtajasopimus;
- alakonsernin sisäinen lainananto- ja vakuusjärjestely;
- muu yhtiön kannalta merkittävä asia.

Ennakkokäsityksen hankkiminen on tytäryhteisön hallituksen tehtävä. Hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että omistajan ennakkokäsitys on haettu ja että se kirjataan pöytäkirjaan siinä hallituksen kokouksessa, jossa asiasta tehdään päätös.

Yhtiön toimitusjohtajan tehtävänä on huolehtia siitä, että kaupungilla on tarvittavat tiedot ennakkokäsityksen valmisteluun ja sitä koskevaan päätöksentekoon. Konsernijohto ja talous- ja omistajaohjausyksikkö ohjeistavat tarvittaessa yhtiöiden hallituksia ja toimivaa johtoa edellä mainituista asioista ja niitä koskevasta valmistelusta.

Omistajan ennakkokäsitys ei muuta tytäryhtiön johdon oikeudellista asemaa ja vastuuta. Lopullinen päätösvalta ja vastuu on aina yhteisön omalla päätöksentekoelimellä riippumatta omistajan ennakkokäsityksestä.

Omistajan ennakkokäsitys ilmoitetaan tytäryhteisölle aina kirjallisesti.

Mikäli toimenpide on hyväksytty kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen tai omistajaohjausjaoston päätöksellä, ei erillistä ennakkokäsitystä tarvitse pyytää.

5.3 Tiedottamisvelvollisuus

Tytäryhtiöllä on velvollisuus tiedottaa kaupunkia ennen merkittävän asian julkiseksi tuloa. Tiedottamisvelvollisuuden toteuttamisesta vastaavat tytäryhtiön hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja. Tiedottamisvelvollisuus täytetään olemalla yhteydessä talous- ja omistajaohjausyksikköön, ellei kaupunki ole toisin ohjeistanut.

5.4 Menettelyohjeiden antaminen

Keskeinen osa kaupungin omistajaohjausta on toimintaohjeiden antaminen tytäryhteisöille ja henkilöille, jotka edustavat kaupunkia eri yhteisöjen hallintoelimissä.

Hallintosäännön mukaan kaupunginhallituksen omistajaohjausjaosto päättää kaupungin kannanotoista yhtiökokouksissa ja muissa vastaavissa kokouksissa ja ohjeiden antamisesta kaupunkia yhteisöissä ja säätiöissä edustaville henkilöille.

5.5 Konsernivalvonta ja raportointi

Konsernivalvonnan tavoitteena on yhtenäistää konserniohjauksen kannalta keskeisillä alueilla kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen johtamis- ja hallintokäytännöt ja varmistaa, että yhteisöissä toteutuvat asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, sisäinen ja ulkoinen valvonta sekä riskienhallinta. Osana konsernivalvontaa kaupunki pitää säännöllistä yhteyttä tytäryhteisöihin.

Kaupungin seuranta ei korvaa yhtiön hallituksen ja toimitusjohtajan valvontavastuuta eikä riippumatonta sisäistä tarkastusta.

Tytäryhteisöjen tulee raportoida toiminnastaan ja taloudestaan talous- ja omistajaohjausyksikön määräämällä tavalla. Yksikkö laatii raporteista yhteenvedon omistajaohjausjaostolle. Tytäryhteisön toimivan johdon on kutsuttaessa velvollisuus saapua raportoimaan omistajaohjausjaoston kokouksiin yhtiötä koskevista asioista.

Tytäryhteisöjen tulee antaa kaupungin talous- ja omistajaohjausyksikölle konsernitilinpäätöksen laadintaan tarvittavat tiedot sen pyytämässä muodossa ja sen antaman aikataulun mukaisesti.

Määrätyn raportoinnin lisäksi kaupunkikonserniin kuuluvan yhteisön on mahdollisimman aikaisessa vaiheessa informoitava konsernijohtoa kaikista yhteisöä koskevista merkittävistä toimintaan, tulokseen ja riskiin vaikuttavista asioista. Tämä velvollisuus täytetään olemalla yhteydessä talous- ja omistajaohjausyksikköön.

5.6 Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus

Kaupungin tarkastuslautakunnan tehtävänä on muun muassa arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tytäryhteisöt ovat velvollisia toimittamaan tarkastuslautakunnalle sen tehtäviensä suorittamiseksi tarvitsemat tiedot. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön toimielimen jäsenen tai palveluksessa olevan henkilön kuultavaksi lautakunnan kokoukseen.

Tarkastuslautakunta kilpailuttaa kaupunkikonsernissa käytettävän tilintarkastusyhteisön. Tytäryhteisön tilintarkastajaksi tulee valita kaupungin tilintarkastusyhteisö, jollei poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä.

5.7 Kaupungin sisäinen tarkastus

Kaupungin sisäisellä tarkastuksella on oikeus kaupunginjohtajan toimeksiannon mukaisesti tarkastaa tytäryhteisöjen toimintaa. Tarkastusta varten yhteisöjen tulee antaa tarpeelliset tiedot ja avustaa tietojen saamisessa.

5.8 Turvallisuus ja varautuminen

Kuopion kaupungin tuottamien ja järjestämien palveluiden ja viranomaistoiminnan vaatimat kriisijohtamistoimenpiteet on määritelty kaupungin valmiussuunnitelmassa sekä palvelualue- ja yhteisökohtaisissa valmiussuunnitelmissa. Tytäryhtiön velvollisuutena on toimintansa laatu huomioiden sovittaa valmiussuunnittelunsa yhteen kaupungin valmiussuunnittelun kanssa sekä osallistua valmiuden ylläpitoon liittyvään yhteistoimintaan kaupungin ja muiden organisaatioiden kanssa siten, kun valmiussuunnitelmissa tarkemmin määritellään.

Tämän varautumisen tarkoituksena on varmistaa, että toiminta voi kaikissa turvallisuustilanteissa jatkua mahdollisimman häiriöttömästi.

6 Hallitus

6.1 Hallituksen valinta ja kokoonpano

Hallintosäännön mukaan kaupunginhallituksen omistajaohjausjaosto valitsee kaupungin edustajat kaupungin organisaation ulkopuoliseen hallintoon.

Kuntalain mukaan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus.

Kaupungin nimetessä jäseniä yhteisöjen hallituksiin kiinnitetään huomiota omistajapoliittisissa linjauksissa määritettyihin osaamispainotuksiin ja siihen, että hallituksen kokoonpano muodostuu taustaltaan ja osaamiseltaan monipuoliseksi. Yhtiökohtaisesti osaamistarpeita on voitu tarkentaa yhtiökohtaisessa omistajastrategiassa.

Tytäryhteisöjen hallituksen jäsenten lukumäärä määritellään hallituksen työskentelyn kannalta tarkoituksenmukaiseksi. Hallitukseen valitaan vähintään kolme ja enintään yhdeksän jäsentä.

Omistajaohjausjaosto tarkastelee hallituskokoonpanoja yhtiöjärjestysten ja mahdollisten osakassopimusten puitteissa ja tarvittaessa tekee kokoonpanoon muutoksia.

Hallituksen jäsenen tulee huolehtia jatkuvasti siitä, että hänellä on käytettävästi riittävästi aikaa yhteisön asioihin perehtymiseen sekä omaan tiedolliseen kehittymiseen.

Pääsääntöisesti hallituksen jäsen voi toimia samanaikaisesti korkeintaan kolmessa kaupungin yhtiön hallituksessa. Suositeltavaa on, että saman yhtiön hallituksessa toimittaisiin yhtäjaksoisesti enintään kahdeksan vuoden ajan.

6.2 Konsernijohdon läsnäolo ja tiedonsaanti

Kaupunginjohtajalla, konsernijohtoon kuuluvalla viranhaltijalla tai hänen määräämällään on oikeus olla läsnä ja käyttää puheoikeutta tytäryhteisöjen hallitusten kokouksissa tai seminaareissa. Hallituksella on kuitenkin oikeus estää

tämän oikeuden käyttö käsiteltäessä asiaa, jossa kaupungin ja yhteisön välillä on eturistiriita.

Talous- ja omistajaohjausyksikkö antaa tarkempia ohjeita liittyen konsernijohdon tiedonsaantioikeuteen hallituksen päätöksenteosta.

6.3 Hallituksen palkkiot

Kaupungin tytäryhteisöjen hallitusten jäsenien kokouspalkkiot ovat pääsääntöisesti kulloinkin voimassa olevan luottamushenkilöitä koskevan palkkiosäännön mukaisia siten, että tytäryhteisöjen hallituksen puheenjohtajat ja jäsenet rinnastetaan kokouspalkkioiden osalta kaupunginhallituksen puheenjohtajaan ja jäseniin.

Tytäryhteisöt on omistajapoliittisissa linjauksissa ryhmitelty palkkioryhmiin, joiden perusteella määräytyy hallitukselle kokouspalkkion lisäksi maksettava vuosipalkkio. Samoja perusteita noudatetaan soveltuvin osin kaupungin kannanotoissa osakkuusyhtiöissä käytettäviin palkitsemisperiaatteisiin.

Tytäryhteisöt vastaavat toimielintensä jäsenten matka- ja päivärahakustannuksista sekä ansionmenetyskorvauksista noudattaen kaupungin hallintosäännön periaatteita soveltuvin osin. Lähtökohtaisesti tarkoituksena on, että yhteisö vastaa toimielintensä jäsenten kustannuskorvauksista eikä yhteisön toimintaan liittyviä matka- tai päivärahakustannuksia tai ansionmenetyskorvauksia voi periä kaupungilta. Mikäli palkkio perustellusta syystä yksittäistapauksessa maksetaan kaupungin toimesta, ratkaisee asian Hallintopalvelut kuultuaan Talous- ja omistajaohjauksen kannan.

Yleishyödyllisissä ja voittoa tavoittelemattomissa yhteisöissä (säätiöt, yhdistykset) kokouspalkkiot ovat pääsääntöisesti kulloinkin voimassa olevan luottamushenkilöitä koskevan palkkiosäännön mukaisia siten, että hallituksen puheenjohtaja ja jäsenet rinnastetaan kokouspalkkioiden osalta lautakunnan puheenjohtajaan ja jäseniin.

7 Konsernin talouden ja investointien suunnittelu

7.1 Tytäryhteisöjen sijoitus- ja rahoitustoiminta

Mikäli yhteisö harjoittaa sijoitus- ja rahoitustoimintaa, tulee sillä olla hallituksen hyväksymä ohjeistus sijoitus- ja rahoitustoiminnan periaatteista, jossa määritellään toiminnan aikajänne, riskinotto ja tuoton tavoittelu sekä strateginen allokaatio ja sijoitustoiminnan vastuullisuusperiaatteet.

Käsitelleessään sijoitus- ja rahoitustoiminnan periaatteita hallituksen tulee huolehtia, ettei ohjeistus keskeisiltä periaatteiltaan ole ristiriidassa kaupungin sijoitusohjeen ja rahoitusohjeen kanssa.

Lainoja ja takauksia kaupunki myöntää pääasiassa ainoastaan omille konserniyhteisöilleen. Lainaa, takausta tai muuta vakuutta ei myönnetä, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kaupungin edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla. Lainoja ja takauksia myöntäessään kaupunki huomioi aina valtiontukisäännösten noudattamisen.

7.2 Konsernitili

Kaupungilla on käytössä konsernitilijärjestelmä, johon tytäryhteisö on velvollinen liittymään kaupunginhallituksen omistajaohjausjaoston niin päättäessä.

Konsernitilijärjestelmästä vastaa ja sen käyttöä ohjeistaa talous- ja omistajaohjausyksikkö. Kaupunki hallinnoi konsernitiliä ja se kilpailutetaan määräajoin.

7.3 Tytäryhtiöiden keskinäinen lainananto ja vakuudet

Konserniyhteisöjen keskinäinen lainananto, omaisuuden panttaus ja takaukset eivät ole sallittuja. Poikkeuksen muodostavat alakonsernin sisäiset lainananto- ja vakuusjärjestelyt, kun niistä on haettu omistajan ennakkokäsitys.

7.4 Vakuutustoiminta

Tytäryhteisöjen tulee varmistaa, että yhteisön vakuutusturva mukaan lukien toiminnan keskeytyksen vakuuttaminen on riittävän laaja ja ettei olemassa olevassa vakuutusturvassa ole päällekkäisyyttä.

Yhteisöjen tulee huolehtia myös omien toimielintensä jäsenten vastuuvakuutuksista.

8 Konsernin sisäiset palvelut ja hankinnat

Kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen tulee soveltuvin osin noudattaa kaupungin hankintapolitiikkaa.

Tukipalveluja hankkiessaan tytäryhteisöjen tulee selvittää kaupungin ja kaupunkikonsernin muiden yhteisöjen tarjoamat palvelut ja niiden käyttömahdollisuudet. Tukipalveluilla tarkoitetaan muun muassa talous- ja henkilöstöhallinnon ja kirjanpidon palveluita, lakipalveluita, hankinta- ja kilpailutuspalveluita, ICT-järjestelmiä ja niiden ylläpitoa koskevia palveluita, puhelin- ja tietoliikennepalveluita sekä toimitilojen vuokrauspalveluita.

Mikäli kaupunki tuottaa palveluita konserniyhteisöille, tulee hinnoittelun olla markkinaperusteista. Tukipalveluita tuotetaan ainoastaan kirjallisesti laadittujen sopimusten perusteella. Konsernin sisäisten palveluiden tuottamisessa tulee huomioida valtiontukea koskevat määräykset sekä hankintalain säädökset.

Tytäryhteisöjen, joiden toimintaan on sovellettava julkisista hankinnoista annettuja säännöksiä, on noudatettava kaupungin hankintaohjeita lukuun ottamatta osia, jotka koskevat kunnallista hallintomenettelyä. Muut yhteisöt noudattavat hankintaohjeita soveltuvin osin.

Kaupunki voi menettelyn tarkoituksenmukaiseksi katsoessaan kilpailuttaa hankintoja koko konsernille. Tällaisessa tapauksessa tytäryhteisö, joka vähäistä suuremmissa määrin tarvitsee hankinnan kohteena olevia palveluita, on velvollinen osallistumaan yhteiseen hankintaan, ellei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä.

Luvun 8 määräyksiä ei sovelleta markkinaehtoisesti toimivissa tytäryhteisöissä.

9 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kaupunkikonserniin kuuluvat yhtiöt ja yhteisöt vastaavat hyvän johtamis- ja hallintotavan sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toteuttamisesta ja toimivuuden varmistamisesta Kuopion kaupunkikonsernin periaatteiden ja menettelytapojen mukaisesti.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla on, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty yhteisön toiminnan laadun ja laajuuden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Yhteisön tulee huolehtia, että sillä on toimivat johtamisen, raportoinnin, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt.

Tytäryhteisön tulee laatia riskiprofiilistaan ja riskienhallinnan menettelyistä riskienhallintasuunnitelma ja huolehtia sen ajantasaisuudesta ja seurannasta, ellei riskiprofiilin ja riskienhallintasuunnitelman laatiminen ole tarpeetonta erityisen pienimuotoisen toiminnan vuoksi.

Tytäryhteisön tulee raportoida vuosittain talous- ja omistajaohjauksen antamien ohjeiden mukaisesti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyistä sekä keskeisimmistä liiketoimintaan liittyvistä merkittävistä riskeistä.

10 Avoimuus ja tiedottaminen

Kaupungin on tiedotettava toiminnastaan asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Tiedottamisvelvollisuus kattaa koko kaupunkikonsernin toiminnan samoin kuin osallistumisen kuntien väliseen yhteistoimintaan.

Kaupunki edistää avoimuutta konsernia ja sen päätöksentekoa koskevissa asioissa. Tytäryhteisöjen tulee riittävällä tavalla tiedottaa palveluistaan, toiminnastaan sekä taloudestaan noudattaen mahdollisimman laajasti avoimuuden periaatetta huomioiden kuitenkin julkisuus- ja salassapitosäännökset.

Kuopion kaupunki suosittelee, että yhteisö omilla verkkosivuillaan viestii avoimesti esimerkiksi yhteisön omistusrakenteesta, hallituksen ja muiden toimielinten kokoonpanosta, johtoon kuuluvista toimihenkilöistä sekä taloudestaan esimerkiksi tilinpäätöksen ja vuosikertomuksen muodossa. Yhtiöitä kannustetaan raportoimaan yhteiskuntavastuun integroimisesta osaksi liiketoimintaa ja raportointia.

Tytäryhteisön tulee viestinnässä ja tiedottamisessa toimittava konsernin kokonaisetua edistäen ja tehdä tarvittaessa yhteistyötä kaupungin kanssa.

11 Konsernijohdon ja luottamushenkilöiden tiedonsaantioikeus

Kaupungin konsernijohdolla on oikeus saada kaikki tarvitsemansa tytäryhteisöä ja sen toimintaa koskevat tiedot. Tietojensaantioikeutta toteutetaan esimerkiksi tapaamisilla tytäryhteisön johdon kanssa.

Kaupungin luottamushenkilöillä on kuntalain nojalla oikeus saada kaupungin viranomaisilta tietoja, joita he toimiessaan pitävät tarpeellisena, jollei salassapitoa

koskevista säännöksistä muuta johdu. Samoin luottamushenkilöllä on oikeus saada konsernijohdolta sen hallussa olevia, tytäryhteisön toimintaa koskevia tietoja, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Konsernia koskevat tietojensaantia koskevat pyynnöt esitetään talous- ja omistajaohjausyksikölle, jos kyse on kaupungin hallussa olevista tiedoista.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamiaan tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten.

KUOPIO.

www.kuopio.fi